

VS: 45% minder kantoren controleren beursondernemingen

Het komend jaar mogen in de Verenigde Staten 598 openbare accountantskantoren controlewerkzaamheden verrichten voor beursgenoteerde ondernemingen. Dat betekent een daling met ruim 45 procent. Vorig jaar deden in de praktijk nog ongeveer 850 accountantskantoren zulke controles, maar waren er zelfs 1.100 in beginsel toe gerechtigd. Volgens de Sarbanes-Oxley Act en de regels van de PCAOB – de Amerikaanse toezichthouder op accountants – moesten alle kantoren die beursgenoteerde ondernemingen controleren of daar assisteren bij de verslaggeving zich voor 24 oktober 2003 inschrijven. Voor de complete lijst, zie: <http://www.bianet.nl/downloads/ApprovedRegistrantsList.pdf>.

Italiaans voetbal

De Europese Commissie heeft Italië op 11 november 2003 vragen gesteld over twee aspecten van een recente wet (*Salva calcio*) over de financiële rapportage door beroepssportclubs, waaronder de voetbalclubs in Serie A. Italië moet binnen twee maanden antwoorden. Is het antwoord niet bevredigend dan kan de commissie de procedure voortzetten bij het Europese Hof van Justitie in Luxemburg. Het eerste aspect waarover opheldering wordt gevraagd is de faciliteit om transfersommen af te schrijven in tien jaren, in plaats over de contractduur. De commissie vreest dat deze maatregel in strijd is met de Vierde en Zevende EG-Richtlijn inzake de jaarrekening. Het tweede aspect betreft de vrees dat mogelijk sprake is van concurrentievervalsing door middel van staatshulp.

FOTO: FOTOSTOCK

‘Het old boys network van commissarissen lijkt veel op een genootschap van hulpsinterklazen’

Dorothee van Vredenburg (Citigate First Financial) tijdens de Dag van het Aandeel, geciteerd in Het Financieel Dagblad

PwC naar Irak?

PricewaterhouseCoopers wil, zodra de veiligheidssituatie het toelaat, actief worden in Irak. Tot deze conclusie is het kantoor gekomen na in september 2003 te hebben deelgenomen aan een handelsmissie naar enkele buurlanden van de op één na grootste oliestaat van de wereld. Aan deze ‘Task Force Irak’ namen behalve PwC 25 Nederlandse ondernemingen deel, waaronder Shell.

Randolph de Cuba is als partner van PwC gespecialiseerd in internationaal belastingrecht. Hij is mede verantwoordelijk voor de activiteiten richting Irak. De Cuba: “Uiteraard was het voor ons geen optie om het land zelf te bezoeken. Daarvoor is de situatie er op dit moment veel te gevaarlijk. Maar het was ook niet nodig. Want in de landen die we bezocht hebben, Turkije, Jordanië, Koeweit en de Verenigde Arabische Emiraten, hebben we gesproken met mensen die Irak goed kennen. Je moet dan denken aan Irakezen die in die landen al sinds jaar en dag in de zakenwereld actief zijn.”

Concrete opdrachten uit Irak heeft PwC aan de reis niet overgehouden. Dat was ook niet de inzet van de trip. De Cuba: “De reden voor onze deelname aan de Task Force Irak was tweeledig. Allereerst hebben wij voor bedrijven die we in Nederland tot onze klantenkring mogen rekenen, onderzocht wat hun mogelijkheden in Irak zijn. En daarnaast hebben we natuurlijk gekeken wat PwC zelf in het land zou kunnen gaan doen. *Fact finding* was het belangrijkste doel van de reis.”

Over de mogelijkheden om te investeren in Irak is De Cuba optimistisch gestemd. “Het is in potentie een rijk land, met de op één na grootste olievoorraad ter wereld. Maar het moet wel weer van de grond worden opgebouwd. Dat biedt grote mogelijkheden voor het internationale bedrijfsleven. Maar voor de wederopbouw is heel veel geld nodig. Zo gauw de situatie het toelaat zal er daarom een enorme kapitaalstroom richting Irak op gang komen. Dan is het goed als internationaal accountantskantoor om op de eerste rij te zitten. Uiteindelijk moet het er toe leiden dat PwC in Irak een kantoor opent.”

Tot nu toe is PricewaterhouseCoopers het enige accountantskantoor dat plannen heeft voor Irak. De Cuba: “Uiteraard moet u niet aan mij vragen waarom de anderen nog geen initiatieven hebben ontwikkeld. Maar het verbaast me wel. Als grote internationale organisatie volgt PwC de ontwikkelingen op de voet. We zijn altijd geïnteresseerd in nieuwe markten. En als één ding duidelijk is, dan is het dat Irak zich kan ontwikkelen tot een heel interessante markt.” (AB)

KPMG stoot weer adviseurs af

Nadat eerder Bouwmanagement De Laat en cultureel adviesbureau Trompenaars Hampden-Turner buiten de deur werden geplaatst, heeft KPMG nu zijn adviesbedrijf Knowledge Advisory Services – gericht op strategisch advies – opgeheven. De helft van de adviseurs vertrekt naar elders, de anderen worden elders binnen KPMG ondergebracht. In de Verenigde Staten kondigde KPMG in oktober 2003 aan een overeenkomst te hebben gesloten voor de verkoop van Dispute Advisory Services aan FTI Consulting, voor ruim 89 miljoen dollar.

Financiële vrouwen

Financiën mannenwerk? Nee, blijkt uit een door financieel wervings- en selectiebureau Robert Half Finance & Accounting georganiseerd onderzoek met reacties van 1.550 human resources en finance managers in Australië, België, Tsjechië, Frankrijk, Duitsland, Ierland, Nederland, Nieuw-Zeeland en Groot-Brittannië. Bijna 65 procent van de ondervraagden geeft aan dat meer dan de helft van hun financiële medewerkers vrouwen zijn. Alleen in Nederland ligt het percentage iets lager (33 procent). In positieve zin onderscheiden vrouwen zich volgens de ondervraagden vooral door hun 'communicatieve vaardigheden'. Verder worden genoemd hun flexibiliteit, team spirit, financiële kennis, motivatie en de werkuren. Negatieve punten vermeldt het onderzoek merkwaaarderwijs niet. Verder krijgen vrouwelijke financials volgens zeventig procent van de ondervraagden dezelfde kansen om een managementpositie te bereiken als mannen en zijn ze volgens het onderzoek 'bijna' even gemotiveerd om carrière te maken.

Top 10 duurste merken

Lijstjes met meeste medewerkers of hoogste omzet zijn bekend, maar International Accounting Bulletin publiceerde onlangs ook een top tien van meest waardevolle merken ter wereld. Met daarbij de controlerend accountant van die bedrijven. Onder de merken prijkt Coca-Cola bovenaan, gevolgd door Microsoft. Bij de accountantskantoren domineert PricewaterhouseCoopers, dat bij maar liefst vier van de tien topmerken de boeken controleert.

Top 10 duurste merken

	Merk	Accountantskantoor	Merkwaarde (\$/miljard)
1	Coca-Cola	Ernst & Young	70.45
2	Microsoft	Deloitte	65.17
3	IBM	PricewaterhouseCoopers	51.77
4	GE	KPMG	42.34
5	Intel	Ernst & Young	31.11
6	Nokia	PricewaterhouseCoopers	29.44
7	Disney	PricewaterhouseCoopers	28.04
8	McDonald's	Ernst & Young	24.70
9	Marlboro (Altria Group)	PricewaterhouseCoopers	22.18
10	Mercedes (DaimlerChrysler)	KPMG	21.37

Bron: International Accounting Bulletin

FOTO: MARIA BROUWER

Afscheid Madeleine Hertzberger

Eind 2003 legt Madeleine Hertzberger, hoofd bibliotheek/boekhandel, haar functie bij het NIVRA-bureau neer. Op 11 september jl. was zij 25 jaar in dienst bij het NIVRA. Madeleine is dus gedurende een zeer lange periode het gezicht geweest van de NIVRA-bibliotheek. Deze bevat een unieke collectie die is afgestemd op de beroepsuitoefening van registeraccountants en de accountancyopleiding. Madeleine is altijd uiterst zorgvuldig bezig geweest met de opbouw van dit bestand. Ook de mogelijkheden van internet, onder meer het online beschikbaar stellen van de catalogus, hebben onder haar leiding verder vormgekregen. Onder het motto 'Wij zijn u graag van dienst' heeft zij, samen met haar medewerkers, meer dan 25 jaar optimale service verleend aan alle gebruikers van de bibliotheek. Madeleine Hertzberger wordt een afscheidsreceptie aangeboden op 16 december 2003, van 16.00 tot 18.00 uur. Wie hierbij aanwezig wil zijn, kan contact opnemen met Joop Breijl, telefoon 020-3010201.

MKB makkelijker krediet

Staatssecretaris Karien van Gennip van Economische Zaken heeft toegezegd dat banken voor hun borgstellingskredieten kleiner dan € 100.000 geen waarde meer hoeven toe te kennen aan secundaire (zachte) zekerheden (zoals verpanding van inventaris, voorraden en debiteuren). Daardoor zullen jaarlijks zo'n zeshonderd extra ondernemers kunnen profiteren van een door EZ gegarandeerd borgstellingskrediet. Doel van de regeling is een betere toegang tot de kapitaalmarkt voor het midden- en kleinbedrijf. EZ stelt zich daarbij borg voor een deel van het door de bank te verlenen krediet.

Presentaties voor extern publiek

Het NIVRA gaat leden ondersteunen met presentaties die ze houden voor klanten, relaties, verenigingen, clubs etc. De presentaties bestaan uit powerpoint-slides met sprekersbegeleiding en behandelen actuele thema's. Ze zijn gericht op een algemeen publiek en gaan in op elementaire vragen. Een eerste presentatie rond het thema 'Onafhankelijkheid' is inmiddels via de NIVRA-website (www.nivra.nl) beschikbaar. Een presentatie over 'De jaarrekening' wordt in de loop van deze maand beschikbaar gesteld.

DSM en Sligro winnen Sijthoff-Prijs

DSM en Sligro hebben de door Het Financieel Dagblad georganiseerde Henri Sijthoff-Prijs 2002 voor het beste jaarverslag gewonnen. Jurylid Jan Klaassen, hoogleraar accounting aan de Vrije Universiteit Amsterdam, merkte tijdens zijn toespraak op dat beursgenoteerde ondernemingen nu veel meer informatie verstrekken dan vroeger, maar dat ook de vraag naar informatie is toegenomen. De informatiebehoefte van analisten zijn volgens hem zelfs 'tamelijk onverzadigbaar', zolang de informatie althans gratis wordt verstrekt. De jury constateert dat er nog grote verschillen blijven tussen de waarderingsmethoden waarop de jaarrekening wordt gebaseerd en vindt het hoog tijd dat de International Financial Reporting Standards in Europa worden ingevoerd. Klaassen: "We zagen dit jaar nog diverse jaarrekeningen die waren opgesteld volgens Amerikaanse grondslagen (in een enkel geval zonder de verschillen met de Nederlandse jaarrekening aan te geven) en voorts een enkeling die rapporteerde volgens Britse regels. De grote meerderheid rapporteerde volgens Nederlandse regels, waarbij sommige zich voor de behandeling van bepaalde posten overigens beriepen op het volgen van Amerikaanse regels vanwege notering van het aandeel in de Verenigde Staten." In de categorie 'AEX-fondsen' waren naast winnaar DSM ook Akzo Nobel, ASML, KPN en Van der Moolen genomineerd. DSM publiceerde naast een goed jaarverslag over 2002 voor het eerst ook een 'triple P'-verslag, met volgens de jury "interessante sociale en milieu-informatie en beknopte financiële informatie". In de DSM-jaarrekening stemmen vooral de informatie over deconsolidaties, de toelichtingen op het treasury-beleid en de informatie over de buitengewone baten en lasten, de jury zeer tevreden. De enige bedenking betreft de nogal 'summiere' informatie over de pensioenen. Sligro, winnaar in de categorie 'Overige ondernemingen', verstrekke volgens de jury een "buitengewoon helder jaarverslag met veel concrete en extra informatie". Klaassen noemde met name "de concreet geformuleerde doelstellingen, een inhoudelijke risico-paragraaf, duidelijke informatie over pensioenen en een beschrijving van het beleid inzake het inschakelen van de accountant". Naast Klaassen bestond de jury uit Euronext-topman George Möller (voorzitter) en zelfstandig adviseur Erik van de Merwe.

Institutionele beleggers blijven liever thuis

Institutionele beleggers laten het afweten bij aandeelhoudersvergaderingen. Waar veel aandelen in handen zijn van beleggingsinstellingen is de opkomst zelfs lager dan gemiddeld. Dat blijkt uit een voor het ministerie van Financiën gehouden onderzoek over de periode 1997-2001. Het kabinet vindt het voor goed ondernemingsbestuur (corporate governance) van belang dat aandeelhouders hun stem laten horen. De uitkomsten en conclusies van het onderzoek zullen worden betrokken in de standpuntbepaling over de definitieve corporate governance-code van de commissie Tabaksblat. Deze wordt in de eerste helft van december 2003 verwacht. Het volledige onderzoeksrapport is beschikbaar via: <http://www.minfin.nl/FM03-1567.doc>.

Deloitte Franse stijl

Deloitte Frankrijk heeft zowel zijn consulting- als juridische tak verkocht. Daarmee verdwijnen duizend van de vierduizend werknemers van de loonlijst. "Deze beslissingen tonen op concrete wijze onze totale toewijding voor het herstellen van het vertrouwen van beleggers in de financiële markten", zo motiveert de Franse Deloitte-topman Philippe Vassor de verkoop in International Accounting Bulletin. Deze argumentatie is nationaal gekleurd, want in de rest van de wereld - inclusief Nederland - blijft Deloitte als enige big four-kantoor de consultants juist nadrukkelijk in eigen huis houden. De Franse stappen zijn ingegeven door de strenge nieuwe wetgeving aldaar, die op het terrein van de combinatie van controle en advies verder gaat dan de Amerikaanse Sarbanes-Oxley Act.

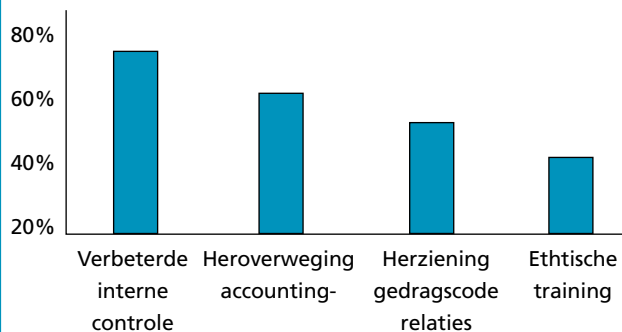
'Of de haring mijn afscheid overleeft? Weet ik niet. Dat moeten ze maar zien'

Wim Duisenberg over de door hem bij de ECB geïntroduceerde haring op dinsdag, in DNB-Magazine

Actie corporate governance

Wat deden Amerikaanse bedrijven het afgelopen jaar aan verbetering van hun corporate governance? Volgens een door Compliance Week gepubliceerd onderzoek was het verbeteren van de interne controle de populairste maatregel, gevolgd door een review van de accountants- en accounting-relaties. Volgens het onderzoek zullen meer *disclosure* en het realiseren van een groter aandeel van onafhankelijke directors (vergelijk Nederlandse commissarissen) de meeste tijd vergen.

Initiatieven corporate governance

Bron: Compliance Week

Bedrijven positief tegenover 'fair value'

Europese ondernemingen noemen de waardering van financiële instrumenten tegen marktprijzen een betrouwbare methode. Dat blijkt uit een onderzoek van Ernst & Young onder 692 Europese ondernemingen, waarvan er 92 hebben gereageerd. Onder de regels van de International Accounting Standards Board (IASB) worden ondernemingen vanaf 2005 vermoedelijk verplicht om hun financiële instrumenten (vooral derivaten) op de balans tegen marktwaarde (fair value) te waarderen. De ondernemingen boeken deze nu tegen kostprijs, maar zeggen de fair value-methode te prefereren. E&Y-manager Erik Louwrier, die het onderzoek in het kader van zijn promotie aan de Universiteit van Amsterdam verrichtte, noemt de uitkomsten verrassend. Uit de publieke discussies over de regels komt het beeld naar voren alsof alle ondernemingen tegen waardering volgens marktprijzen zouden zijn, maar "in werkelijkheid blijkt de weerstand nu minder groot". Voor effecten die voor een lange termijn op de balans staan is de fair value-methode echter minder in trek. Tussentijdse prijsbewegingen zouden het zicht op de balans dan onnodig verstoren, is het bezwaar. Of de fair value-methode inderdaad ook zal gelden voor effecten die voor lange termijn op de balans staan, is nog onzeker. De Europese Commissie heeft de bepalingen over de waardering van financiële activa (IAS 39) voorlopig buiten de besluitvorming over de IASB-voorstellen gehouden.

'Dan zal mijn vrouw de deur dichtgooien en roepen: "Ga weg en kom nooit meer terug"'

Tijdelijk Ahold-financieel manager Dudley Eustace (67) op de vraag wat hij doet als hij nog eens wordt gevraagd, in de Volkskrant

Internationale onderwijsstandaarden

De International Federation of Accountants (IFAC) heeft zes internationale onderwijsstandaarden (IESs) uitgegeven met wereldwijde criteria voor de educatie en ontwikkeling van professionele accountants. De door het Education Committee opgestelde standaarden zijn er op gericht kwaliteit en consistentie te krijgen in de wereldwijde accountantsopleiding en betreffen de basiselementen van de opleiding en de permanente educatie-eisen. Van alle IFAC-ledenorganisaties wordt verwacht dat zij deze standaarden per 1 januari 2005 aanvaarden. De International education standards zijn beschikbaar op de IFAC-website: <http://www.ifac.org/Store/Details.tmp?SID=106636862293984>.

Kritische noten op symposium Bindenga

FOTO: SIMONE VAN ES

Karel van Hulle: "Op termijn zullen we gaan naar een totale scheiding van controle en advies."

Het afscheid van André Bindenga (ex-voorzitter van Ernst & Young en het NIVRA) van het actieve beroep en van de Erasmus Universiteit Rotterdam, werd op 24 oktober 2003 opgeluisterd met het symposium 'Herstel van vertrouwen'. Het thema werd voor de gelegenheid belicht door SER-voorzitter Herman Wijffels, NIVRA-voorzitter Piet Hoogendoorn en Karel van Hulle, hoofd van de afdeling Accounting en Auditing van de Europese Commissie.

Wijffels vertolkte grosso modo dezelfde visie als in zijn interview met 'de Accountant' (november

2003). Het publieke belang als primair richtsnoer heeft onder accountants plaatsgemaakt voor een te grote commercie, parallel met de ontsporing van het bedrijfsleven als geheel. Wijffels hekelde tijdens het symposium ook enkele verslaggevingstrends. Zo noemde hij de "turnures rond de berekening van goodwill" uiteindelijk niets anders dan "het accommoderen van de prijs die de gek er voor geeft. Als je ziet wat er nu moet worden afgeschreven, is dat wel duidelijk". Ook de in IFRS vervatte trend naar fair value-waardering beziet de SER-voorzitter met ongenoegen. Volgens hem is ook dat een voorbeeld van het doorgeslagen belang van de financiële wereld. "Wiens belang is het om alles op dagwaarde te waarderen? Uitsluitend van degenen die handel willen drijven in die waarden."

Piet Hoogendoorn somde nog eens op welke regel- en wetgeving inmiddels is gerealiseerd of in de steigers staat om het vertrouwen in het accountantsberoep te herstellen.

Volgens Karel van Hulle zal dat echter niet genoeg zijn. De EC-functienaris probeerde de accountants in de zaal nog eens goed te doordringen van de ernst van de vertrouwenscrisis rond het beroep. "Er wordt over u gesproken als het schorriemorrie van de cijfers, die zich bezighouden met *cooking the books*." Van Hulle prees de wet- en regelgeving die inmiddels op zowel Europees, nationaal als beroepsniveau is gerealiseerd. Maar echt herstel is volgens hem alleen mogelijk als weer "het maatschappelijk belang bovenaan wordt gesteld". Op termijn zullen we gaan naar een "totale scheiding van controle en advies", voorspelde hij. "Gewoon vanwege de perceptie." Van de door sommigen bepleitte verplichte externe rotatie (van accountantskantoor) is hij echter niet overtuigd. "In een wereld met vier kantoren is dat bijna onmogelijk, zeker als controle en advies ook nog eens niet samen mogen."

Aangepast model standaardbankverklaring

In het vierde kwartaal van 2002 is een nieuwe standaardbankverklaring (model 9-2003) geïntroduceerd. Inmiddels heeft een evaluatiebijeenkomst plaatsgevonden met vertegenwoordigers van NIVRA, NOvAA en de Nederlandse Vereniging van Banken, die heeft geleid tot enkele kleine aanpassingen van dit model en een aantal nadere attentiepunten voor de toepassing ervan. Wij brengen de volgende attentiepunten onder de aandacht:

- In een aantal gevallen is nog het oude formulier gehanteerd. Het *nieuwe model* (licht gewijzigd voor het jaar 2003) is inmiddels beschikbaar op www.nivra.nl. Wij dringen erop aan alleen het model 9-2003 te hanteren, omdat de procedures bij de banken hierop zijn afgestemd.
- De verklaring dient per juridische entiteit te worden ingediend. Bij groepsondernemingen moet dus - zonedig - voor de moeder en elk van de dochters afzonderlijk een verklaring worden ingediend. Beantwoording zal betrekking hebben op alle bankrekeningen van een vennootschap (juridische entiteit).
- De verklaring dient ondertekend te zijn door een in het kader van de bankrelatie bevoegd persoon. Niet rechtsgeldige ondertekende verklaringen zullen worden geretourneerd.
- In de verklaring is een aantal facultatieve vragen opgenomen. Wij verzoeken selectief om te gaan met het aankruisen van deze vragen, afhankelijk van de situatie bij de desbetreffende entiteit. Als bijvoorbeeld binnen een groep vaststaat dat bepaalde banktransacties, zoals het afsluiten van derivaten, alleen bij de moedermaatschappij plaatsvinden, dan hoeven de desbetreffende vragen bij de dochters niet te worden gesteld.

NIVRA

Deloitte groeit Deloitte Nederland boekte voor het zevende achtereenvolgende jaar een omzetgroei. In het boekjaar 2002/2003 steeg de omzet met ruim 24 procent naar 749 miljoen euro, deels autonoom, deels door de overname van Andersen Nederland per 1 juni 2002. Accountancy is de belangrijkste discipline. Deze tak groeide met 44 miljoen tot 395 miljoen en verzorgt meer dan de helft van de totale omzet. Ook belastingadvies deed het goed. De omzet daar steeg mede door de transactie met Andersen van 101 naar 179 miljoen euro. In de consultancy is het klimaat minder gunstig, hoewel ook daar nog groei werd genoteerd, van 149 naar 175 miljoen euro.

Tweemaal IFAC De International Federation of Accountants (IFAC) gaat zijn structuur wijzigen. Kern is de instelling van een toezichtorgaan, de Public Interest Oversight Board (PIOB), bestaande uit tien leden die worden aangewezen door toezichthoudende en regelgevende instanties, zoals IOSCO, Basel Committee, Wereldbank en Europese Commissie. De PIOB wordt naar verwachting begin 2004 geïnstalleerd.

Verder heeft de IFAC een herziening gepubliceerd van Practice statement 1005: The special considerations in the audit of small entities. Het is een herziening van de bestaande Practice statement, zoals opgenomen in de bundel 2002 Richtlijn voor de accountantscontrole.

De herziene versie kan worden gedownload van www.ifac.org.

'The rules on rotation merely require the periodic swapping of the senior partner on audit teams, reflecting a naive view that biased people are the issue, not biased firms and incentives'

Commentaar in *The Economist*

Accountantskantoren passief bij stress

Accountancy is een stressgevoelig beroep. Maar accountantskantoren doen minder om de stress bij hun personeel te verminderen dan werkgevers in welke andere sector ook. Dat blijkt tenminste uit een onderzoek van het Britse Manson Warner Healthcare. Volgens een bericht op de accountancywebsite abgweb.com neemt slechts een schamele twee procent van de accountantskantoren maatregelen om personeel te helpen door het bieden van begeleiding en het creëren van een omgeving met minder stress. Het gemiddelde over alle sectoren ligt overigens ook niet bijster hoog (vijf procent) maar accountantskantoren steken schril af tegen bedrijfstakken als fabricage en bouw, waar respectievelijk elf en negentien procent een concreet stressbeleid heeft. Graeme Warner, directeur van Manson Warner Healthcare, zegt dat accountantskantoren 'traditioneel' minder ver zijn met maatregelen op dit gebied, maar dat deze trend zich blijikbaar "voortzet in een tijd waarin verzuim als gevolg van stress zich op een historisch hoogtepunt bevindt".

AFM schrikt van jaarverslagen

Enig droogzwemmen voor het komende toezicht (vanaf 2005) op de jaarverslaggeving bij beursgenoteerde ondernemingen, heeft bij de Autoriteit Financiële Markten geleid tot verbazing en gefronste wenkbrauwen. De toezichthouder onderzocht in een dry run vijftig jaarverslagen van beursgenoteerde bedrijven. Resultaat: bij niet minder dan 46 van die vijftig rijzen 'serieuze vragen'. Dat vertelde AFM-bestuurder Paul Koster tijdens het jaarcongres van het Controllers Instituut op 20 november 2003. "Wij zijn daarvan geschrokken", zegt hij later met enig understatement. Koster nuanceert de resultaten ietwat door er op te wijzen dat "er ongetwijfeld ook heel basale dingen bij zitten, die bij doorvragen waarschijnlijk snel uit de wereld zouden zijn geholpen". Maar er zit ook een flink aantal "heel serieuze zaken" bij. "Dingen waar je echt van schrikt", aldus Koster, en die zeker serieuze consequenties zouden hebben. "Zouden", want de AFM ontbeert op dit moment nog de wettelijke grondslag om werkelijk vragen te stellen.

Op welke terreinen liggen de belangrijkste problemen? Volgens Koster varieert dat enorm. "Soms hele rare dingen. Op het gebied van voorzieningen, opbrengstverantwoording, consistentie in de toelichting, maar ook rare sprongen in winstbegrippen in het managementverslag. Afwisselend gaat het dan bijvoorbeeld om operationele winst, nettowinst of budgettaire winst." De AFM gaat niet alleen toezicht houden op de jaarverslaggeving maar ook op het accountantsberoep. De vraag ligt voor de hand of de accountants van de desbetreffende bedrijven de gevonden 'merkwaardigheden' uit de jaarverslagen hadden moeten filteren. "Dat lijkt me wel", antwoordt Koster. "Maar we hebben nu natuurlijk alleen 'van afstand' gekeken. Ik wil niet de indruk wekken dat we al met het echte toezicht bezig zijn."

R.I.P. cowboy/accountant

Jack Elam,
de man in
het zwart.

FOTO: ANP

Een accountantsopleiding kan tot veel leiden. Maar met 'smoking gun' en cowboyhoed over de ogen zie je ze niet vaak. Jack Elam was er zo een, tot zijn overlijden 20 oktober 2003. Hij was bekend om zijn rollen als schurk in westerns als Rawhide, Bonanza en - ter redactie minder bekend - Wichita. Uit de berichten blijkt echter dat hij in de jaren veertig werkte als accountant in Hollywood. Elam is overigens voor beroepsgenoten geen aanlokkelijk rolmodel. "Uit duizenden herkenbaar aan zijn blinde, schele oog, speelde hij meestal dronkelappen", meldt een persbericht. Ook met zijn cijfervastheid lag het wat ingewikkeld, want volgens hetzelfde bericht is hij 'vermoedelijk 84 jaar geworden'. Zelf vertelde Elam altijd dat hij 86 jaar was. Volgens vrienden had hij als puber zijn leeftijd wat overdreven om aan werk te komen.

Agenda

8 december

Op 8 december 2003 vindt de **Algemene Vergadering van de Raad voor het Vrije Beroep** bij het Koninklijk NIVRA te Amsterdam plaats. Informatie: www.raadvoorhetvrijebroep.nl.

10 december

Vermande Studiedagen organiseert op 10 december 2003 de praktijkcursus **Belastingcontrole in de praktijk** in het Congrescentrum Engels te Rotterdam. Informatie: www.vermandestudiedagen.nl.

11 december

Op 11 december 2003 zal in het Okura Hotel te Amsterdam de **Algemene Ledenvergadering van het Koninklijk NIVRA** worden gehouden. Informatie: Callista Scarlatides 020-3010375.

27 februari

Donderdag 27 februari 2004 organiseert Stichting de Opvolging een workshop voor accountants '**Opvolging op de Balans**'. Informatie: www.deopvolging.nl.

VERA

Voor informatie over VERA-seminars zie de VERA-pagina's elders in dit blad of surf naar www.nivra.nl, VERA.